

Список використаних джерел:

1. Емельянова М. А. Стратегия искусства по Бодрияру. *Электронный научный журнал Курского государственного университета*. 2009. № 2(10). С. 50–61.
2. Маслоу А. Мотивация и личность. 3-е изд. Пер. с англ. СПб. : Питер, 2008. 352 с.
3. Jay Rosen The People Formerly Known as the Audience. URL: https://www.huffingtonpost.com/jay-rosen/the-people-formerly-known_1_b_24113.html
4. Ліневич К. А. Основні дефініції обдарованості. URL: http://www.nbuu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchu/N119/N119p063-067.pdf.
5. Кашанин А. В. Минимальный уровень творческого характера произведений в авторском праве Франции. *Право. Журнал Высшей школы экономики*. 2010. № 1. С. 114–124.
6. Кашанин А. В. Практика авторско-правовой охраны произведений с незначительным уровнем творческого характера в иностранных правовых порядках. URL: www.hse.ru
7. Основные тенденции развития права интеллектуальной собственности в современном мире, в том числе новые объекты интеллектуальных прав и глобальная защита подготовлены подготовлено АО «Российская венчурная компания». Москва. 2017. 213 с.

Ключові слова: інтелектуальна власність, творчість, мистецтво, цифрові технології, авторське право.

Key words: intellectual property, creativity, art, digital technologies, copyright.

ЧАБАН ОЛЕНА МИХАЙЛІВНА

*Львівський торговельно-економічний університет,
доцент кафедри цивільного права та процесу,
кандидат юридичних наук, доцент*

ОСОБЛИВОСТІ ПРИЙНЯТТЯ СПАДЩИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Відповідно до цивільного законодавства України порядок прийняття спадщини залежить, по-перше, від того чи на момент відкриття спадщини спадкоємець постійно проживав разом зі спадкодавцем. Необхідно звернути увагу, що саме до увагу береться не місце реєстрації разом зі спадкодавцем, а місце проживання постійно. Так, у ч. 3 ст. 1268 Цивільного кодексу України від 16.01.2003 [1] (далі – ЦК України) передбачено, що спадкоємець, який постійно проживав разом із спадкодавцем на час відкриття спадщини, вважається таким, що прийняв спадщину, якщо протягом строку, встановленого статтею 1270 цього Кодексу, він не заявив про відмову від неї. Спадкоємець, який бажає прийняти спадщину, але на час відкриття спадщини не проживав постійно

із спадкодавцем, має подати нотаріусу або в сільських населених пунктах – уповноваженій на це посадовій особі відповідного органу місцевого самоврядування заяву про прийняття спадщини (ч.1 ст.1269 ЦК України). Так, О.Є.Кухарев зазначає, що зміст ст.1268, 1269 ЦК України дозволяє виділити два способи прийняття спадщини – фактичний і формальний. Фактичний спосіб – це прийняття спадщини без спеціального волевиявлення. Формальний спосіб – прийняття спадщини шляхом подання нотаріусу або уповноваженій на це посадовій особі відповідного органу місцевого самоврядування відповідної заяви [2, с. 319, 323]. По-друге, заяву про прийняття спадщини необхідно подавати за місцем відкриття спадщини. Однак, у вище процитованих нормах ЦК України про це не згадується. Водночас у реч. 2 ч. 1 ст. 1273 ЦК України встановлено, що заява про відмову від прийняття спадщини подається нотаріусу або в сільських населених пунктах – уповноваженій на це посадовій особі відповідного органу місцевого самоврядування за місцем відкриття спадщини. У підпункті 2.1. пункту 2 глави 10 розділу II Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, що затверджене наказом Міністерства юстиції України від 22.02.2012 [3] передбачено, що спадкова справа заводиться нотаріусом за місцем відкриття спадщини на підставі поданої (або такої, що надійшла поштою) першою заяви (повідомлення, телеграми) про прийняття спадщини. Відповідно пропонуємо ч. 1 ст. 1269 ЦК України доповнити після слів «заяву про прийняття спадщини» словами «за місцем відкриття спадщини». І по-третє, законом встановлений строк для виявлення спадкоємців, який становить шість місяців з часу відкриття спадщини. Тобто перебіг строку починається у день відкриття спадщини. А таким днем, відповідно до ч. 2 ст. 1220 ЦК України, є день смерті особи або день, з якого вона оголошується померлою.

З метою захисту інтересів спадкоємців, відказоодержувачів, кредиторів спадкодавця в умовах воєнного стану прийнята постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання нотаріату в умовах воєнного стану» від 28.02.2022 № 164 [4] та внесені доповнення від 11.03.2022 до Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 22.02.2012, Положення про Спадковий реєстр затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 07.07.2011.

В умовах воєнного стану зміни внесені до двох останніх умов прийняття спадщини, а саме: подання заяви нотаріусу за місцем відкриття спадщини та перебігу строку для прийняття спадщини. Так, підпункт 2.1 пункту 2 глави 10 розділу II Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України доповнено новим абзацом другим від 11.03.2022 такого зміст: в умовах воєнного або надзвичайного стану спадкова справа заводиться за зверненням заявника будь-яким нотаріусом України, незалежно від місця відкриття спадщини. Це означає, що до 24 лютого 2022 року заява нотаріусу подавалася за місцем відкриття спадщини, тобто за останнім місцем проживання спадкодавця. Якщо спадкодавець мав декілька місць проживання, місцем відкриття

спадщини вважається останнє місце реєстрації спадкодавця. Після ж 24 лютого 2022 року спадкоємець може звертатися до будь-якого нотаріуса. Це норма спрямована на захист інтересів спадкоємців, спадкодавця яких мав останнє місце проживання на окупованій території. Такі спадкоємці можуть звертатися до нотаріуса за місцем свого проживання або перебування.

Згідно з ч. 3 постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання нотаріату в умовах воєнного стану» від 28.02.2022 № 164 передбачено, що на час воєнного стану перебіг строку для прийняття спадщини або відмови від її прийняття зупиняється. Свідоцтво про право на спадщину видається спадкоємцям після закінчення строку для прийняття спадщини. Це означає, що під час воєнного стану свідоцтво про право на спадщину не видається. Якщо спадщина відкрилася до 24 лютого 2022 року, то строк для прийняття спадщини зупиняється і продовжитись після припинення воєнного стану.

Також щодо прийняття спадщини в умовах воєнного стану до законодавства внесені такі доповнення:

- в умовах воєнного або надзвичайного стану за відсутності доступу до Спадкового реєстру нотаріальне посвідчення заповіту, внесення змін до нього та його скасування здійснюються без використання цього реєстру з подальшим внесенням до нього відповідних відомостей протягом п'яти робочих днів з дня відновлення такого доступу;

- в умовах воєнного або надзвичайного стану за відсутності доступу до Спадкового реєстру нотаріус заводить спадкову справу без використання цього реєстру та перевіряє наявність заведеної спадкової справи, спадкового договору, заповіту протягом п'яти робочих днів з дня відновлення такого доступу. Якщо за результатами перевірки відомостей Спадкового реєстру встановлено наявність раніше заведеної спадкової справи, заведена без використання Спадкового реєстру спадкова справа передається до нотаріуса, яким раніше заведено спадкову справу. Якщо наявність такої справи не встановлено, здійснюється реєстрація спадкової справи в Спадковому реєстрі;

- забороняється видача свідоцтва про право на спадщину у спадковій справі, заведеній без використання Спадкового реєстру, до її реєстрації у Спадковому реєстрі;

- в умовах воєнного або надзвичайного стану за відсутності доступу до Спадкового реєстру реєстрація відомостей про заповіти, зміни до них, скасування заповітів, заведені спадкові справи, спадкові договори, зміни до них, розірвання спадкових договорів, видані свідоцтва про право на спадщину та їх дублікати проводиться протягом п'яти робочих днів з дня відновлення такого доступу.

Список використаних джерел:

1. Цивільний кодекс України : Кодекс. Закон України від 16.01.2003 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.

2. Кухарев О. Є. Теоретичні та практичні проблеми диспозитивності в спадковому праві : монографія. Київ : Алерта, 2019. 498 с.
3. Про затвердження Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України : наказ Міністерства юстиції України від 22.02.2012. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12#Text>
4. Деякі питання нотаріату в умовах воєнного стану : постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2022 № 164 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/164-2022-%D0%BF#Text>

Ключові слова: прийняття спадщини, спадкоємці, місце відкриття спадщини, час відкриття спадщини, строк для прийняття спадщини.

Key words: inheritance acceptance, heirs, place of inheritance opening, time of inheritance opening, term for inheritance acceptance.

FASII BOHDAN

*National University “Odesa Law Academy”,
Associate Professor of the Department of Civil Law, PhD*

NATURE OF “DISCRETION” CATEGORY IN PRIVATE LAW

One of the established modern patterns of legal regulation in Ukraine and some European countries is its formalization. Formalization is an increase in the importance of legal norms with relatively defined content in legislation and as a result the expansion of the field of “discretion”. This allows accommodating the needs and interests of subjects in the process of implementing their rights more completely and precisely.

The analysis of current legislation allows us to specify that the word “discretion” is most commonly found and used in private law. This is due to the adoption of the Civil Code of Ukraine in which the legislator increased opportunities for subjects of civil relations to determine their own sets of behaviour and to regulate relations using dispositive norms.

In that regard, the Civil Code of Ukraine indicates that the word “discretion” is used not only in articles that cover separate civil relations (Article 708 of the Civil Code of Ukraine), but in articles that have general significance: Article 12, part 1 of the Civil Code of Ukraine (a person shall exercise its civil rights freely and at his/her own discretion); Article 20 of the Civil Code of Ukraine (a person may exercise the right to protection at his/her own discretion); Article 319, part 1 of the Civil Code of Ukraine (the owner shall possess, use and dispose of his/her property at his/her own discretion); Article 628, part 1 of Civil Code of Ukraine (provisions (items) established at the discretion of the parties and agreed upon between them, other provisions compulsory per the acts of civil legislation shall constitute the content of an agreement); Article 271 of the Civil Code of Ukraine (substance of personal non-property right shall constitute a possibility for